

Macro Economisch Overzicht

kwartaal verslag

23 november 2020

Introductie

Het macro economisch overzicht wordt geproduceerd door het Bureau van de VSB. Onze beleidsmedewerker drs. Malty Dwarkasing is belast met de samenstelling hiervan. Mocht u na het lezen van het overzicht vragen hebben, dan kunt u haar contacten en wel als volgt: email adres: malty.dwarkasing@vsbstia.org en telefoon: +597474090 of +597 475286/475287 toestel 106.

Samenvatting

Aan de hand van de meest recente-, bijgewerkte-, gecorrigeerde- en beschikbare statistieken en informatie, evenals de vooruitzichten tot begin augustus 2020, is deze analyse gemaakt die als volgt samen te vatten is:

- De inkrimping van de Surinaamse economie in 2020 is door het IMF naar beneden aangepast en wordt thans geschat op ca. 13,1 procent, terwijl de groei van 2021 geprojecteerd is op een marginale 1,5 procent.
- Internationaal zijn de prijzen van grondstoffen over het algemeen verder aan het herstellen. De gemiddelde olie- en goudprijs daalde marginaal in de maanden september en oktober.
- In het eerste halfjaar van 2020 was er sprake van een positief saldo op de lopende rekening van de betalingsbalans van ca. USD 37,1 miljoen, vanwege stijgende exporten van goederen en diensten en dalende importen. De kapitaal en financiële rekening echter vertoont een negatief saldo van USD 171,6 mln. vanwege onder andere minimale trekkingen op buitenlandse (overheid)schulden en negatieve FDI. De internationale reserve per ultimo september 2020 is USD 96,5 miljoen lager dan per ultimo 2019.
- Op 22 september heeft de CBvS de wisselkoers van de SRD ten opzichte van de USD gedevalueerd met ca. 90 procent tot SRD 14,29. Vanwege de aanhoudende schaarste aan valuta door onder andere de gesloten grenzen, is er sprake van een actieve zwarte valutamarkt met veel hogere verkoopkoersen voor zowel de USD als de Euro.
- Aan de hand van de vrijgekomen statistieken van overheidsfinanciën, is het financieringstekort over 2019 becijferd op 21,2 procent van het BBP, waarbij het tekort in het laatste kwartaal van 2019 het liefst 11,5 procent van het BBP bedroeg. Het tekort was het gevolg van stijgende uitgaven voor de aankoop van goederen en diensten, subsidies en bijdragen en in mindere mate kapitaaluitgaven. Het financieringstekort voor 2020 wordt geschat op 17,2 procent van het BBP. Per ultimo september 2020 bedroeg de effectieve schuld-BBP ratio ca. 116 procent.
- Op 26 oktober 2020 heeft het internationaal creditratingbureau Fitch Ratings, de lange termijn vreemde valuta kredietwaardigheid van het land naar omlaag aangepast van een CC rating naar C, omdat Suriname haar rentelast in oktober op de internationale obligatielening van USD 550 niet had voldaan. Er is een periode van 30 dagen na de betaaldatum, waarin de overheid alsnog haar schuldverplichting kan voldoen. Naar verwachting zal Suriname dit jaar een Default rating krijgen. De overheid is met behulp van "law firm" White & Case LLP en het internationaal Financieel adviesbureau Lazard Frères bezig na te gaan hoe zij haar schulden kan herschikken.

Economische groei en investeringen

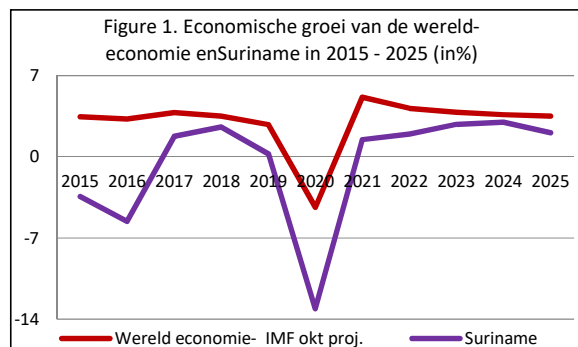
De wereldeconomie schijnt langzaam uit de diepte van de recessie te komen vanwege de wereldwijde lockdown in april van het jaar. Echter zien wij in de afgelopen maanden het aantal Covid-19 besmettingen in de ontwikkelde landen met name de VSA en de Europese Unie, maar ook in andere landen zoals Engeland, India, Brazilië en Rusland weer sterk toenemen. In Suriname is het aantal actieve gevallen sinds medio september sterk aan het afnemen (figuur 3).

Bij de laatste IMF World Economic Outlook van oktober 2020 is de geschatte groei van de wereldeconomie wederom aangepast, dit keer naar boven ten opzichte van de juni schatting. Sommige economieën zoals China, VSA, Brazilië hebben zich sneller herstelt in juli en augustus dan was verwacht. Echter verschilt het herstel in de diverse landen en regio's sterk¹. De groei voor 2020 wordt thans geschat op -4,4 procent en voor 2021 geprojecteerd op 5,2 procent. Na 2021 zal naar verwachting wereldeconomie op middellang termijn gestadig groeien met ca. 3,5 procent op jaarbasis (figuur 1).

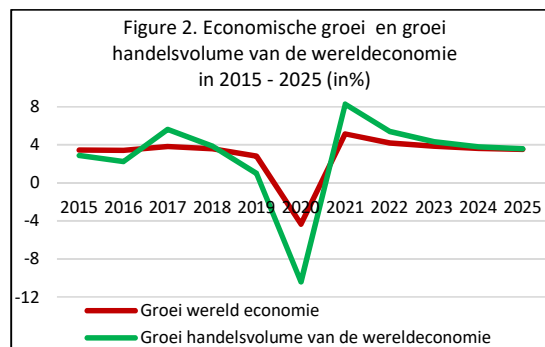
De risico's van deze groeiprojecties zijn nog steeds de onzekerheid met betrekking tot de duur en intensiteit van de pandemie. Er zijn goede vooruitzichten dat een vaccin binnenkort vrijgegeven kan worden tegen het virus.

De inkrimping van de wereldeconomie dit jaar heeft als gevolg dat het werkloosheidpercentage in zowel ontwikkelde als ontwikkelingslanden is toegenomen en nog steeds vrij hoog zal liggen in 2021. Het gevolg hiervan is een toename van de armoede in de wereld. Volgens het IMF is de kans groot dat dit jaar ca. 90 miljoen mensen het met een inkomen moeten doen van minder dan USD 1,90 per dag.

In figuur 2 is de correlatie tussen economische groei en internationale handel² zichtbaar. De wereldhandelsvolume zal dit jaar naar verwachting met ca. 10,4 procent inkrimpen en zal in 2021 toenemen met 8,3 procent. De grondstoffenmarkten zijn in het derde kwartaal verder aan het herstellen. De prijzen van ruwe aardolie zijn verdubbeld sinds hun dieptepunt in april, vanwege de scherpe aanbodbeperkingen van olie, ingevoerd door de OPEC en andere olieproducerende landen. De prijzen echter zijn lager dan hun pre-pandemie niveau. Metaalprijzen herstellen sneller door het sneller dan verwachte herstel van de industriële activiteiten in China. Sommige voedselprijzen zoals eetbare oliën zijn ook gestegen als gevolg van productietekorten.

Bron: IMF WEO oktober 2020

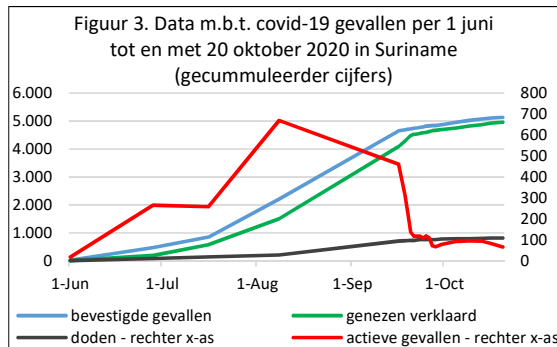
Bron: IMF WEO oktober 2020

In de meeste landen heeft er een expansief overheidsbeleid plaatsgevonden om de bevolking tegemoet te komen in de vorm van financiële transfers, inclusief kapitaal injecties voor bedrijven, aankopen van activa, leningen, kredietgaranties en andere bestedingen. In de ontwikkelde landen is deze vorm van bijdrage enorm en loopt op tot ca. 20 procent van het BBP, terwijl dat in de ontwikkelingslanden veel lager ligt tot ca. 5,5 procent van het BBP. Dit heeft verder geleid tot een enorme toename van de publieke schuld in de wereld. Echter ziet het ernaar uit dat er op lange termijn sprake zal zijn van lage

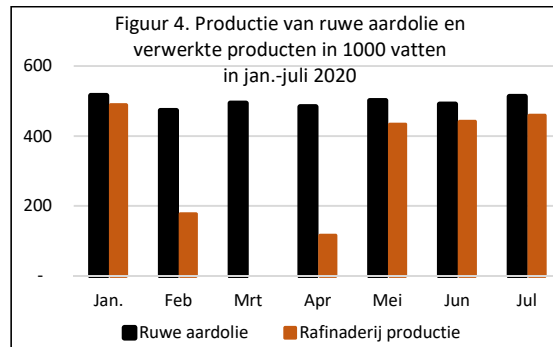
¹ Volgens het IMF zal China dit jaar naar verwachting met 1,9 procent groeien, terwijl de economieën van de VSA en de Europese Unie met respectievelijk 4,3 procent en 7,6 procent zullen inkrimpen. Kijken wij naar de regio's dan doen de opkomende economieën in Azië het dit jaar het best met een inkrimping van -1,7 procent, terwijl het totaal Europese gebied en Latijns Amerika en het Caribische gebied naar verwachting met het liefst respectievelijk 8,3 en 8,1 procent zullen inkrimpen.

² Het volume voor internationale handel wordt berekend als het gemiddelde van het export- en importvolume.

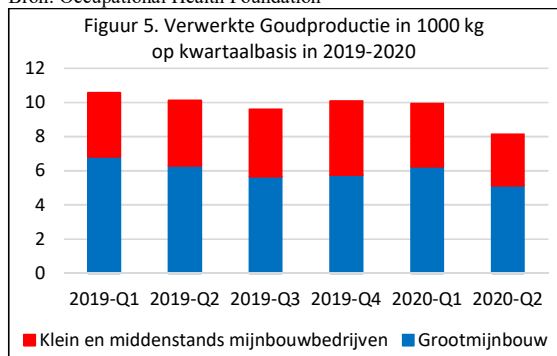
internationale rentevoeten vanwege het accommoderend monetaire beleid in vele landen. De mondiale financiële markten zijn over het algemeen sinds juni steeds beter gaan presteren, ondanks de recessie. Dit is een weerspiegeling van het ongekend stimulerend fiscaal en monetair beleid in de wereld.

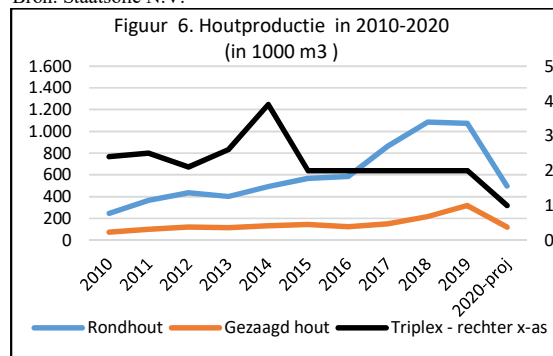
Bron: Occupational Health Foundation

Bron: Staatsolie N.V.

Bron: CBvS

Bron: SBB, 2020 projectie VSB

In augustus is het ABS uitgekomen met de economische groei en het BBP cijfer voor 2019. Volgens het ABS groeide de economie in het afgelopen jaar met 0,3 procent. De groei werd voor een groot deel gedragen door de overheid (6,2 procent), vanwege de enorme bestedingen in het afgelopen jaar. Door de dalende goudproductie, was de groei van mineralen sector in het afgelopen jaar negatief (ca.-4 procent), terwijl de rest van de economie marginaal met ca. 2 procent groeide. Vooral de bedrijfstakken hotel en restaurants en de agrarische sector inclusief bosbouw deden het veel beter dan de andere bedrijfstakken.

Voor 2020 heeft het IMF het geschatte groeicijfer voor ons land naar beneden aangepast tot - 13,1 procent en geprojecteerd op 1,5 procent in 2021. Op middellang termijn is de economische groei op jaarbasis geprojecteerd op gemiddeld 2,3 procent. De groeiverwachting van de Surinaamse economie ligt beneden die van de wereldeconomie (figuur 1).

Vanwege de Covid-19 pandemie is de gehele toerisme sector zwaar aangetast. De sluiting van het luchtruim en landgrenzen die al geruime tijd voortduurt en de (partiële) lockdown, hebben het internationaal transportverkeer en de totale toeristische dienstverlening zwaar aangetast. Ook de productie van de aardolie sector en wel de verwerkte aardolie productie valt in de eerste maanden van het jaar tegen, vanwege schoonmaak werkzaamheden aan de raffinaderij (figuur 4).

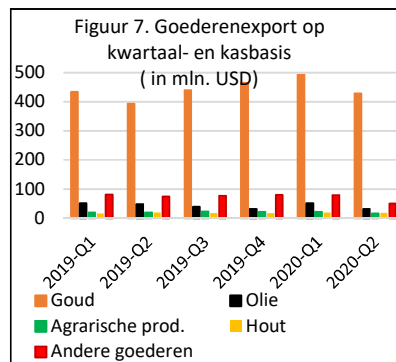
In het eerste halfjaar van 2020 was de goudproductie ca.13 procent lager dan die in het eerste halfjaar van 2019 (figuur 5), terwijl de rondhoutproductie in 2020 naar verwachting met ca. 54 procent zal afnemen ten opzichte van 2019 (figuur 6).

De enorme offshore olievondsten bieden op middellang termijn goede vooruitzichten. Suriname zal meer spin-off effecten hebben van de offshore olie- en gasindustrie, als er een single shore base op een strategische plaats wordt opgezet om de offshore olieplatformen in zowel Suriname als Guyana te kunnen bevoorraden. Investerings in zo'n shore base bedragen ca. USD 150 mln. en zal in een Public

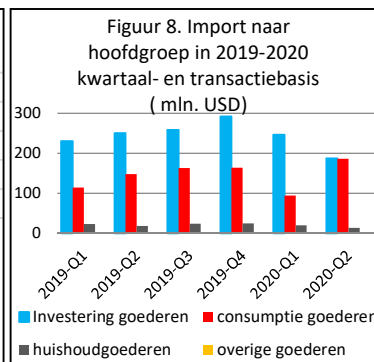
Private Partnership (PPP) moeten geschieden. Het zal ca. 2,5 jaar duren om zo'n shore base op te zetten. Ook Guyana is bezig na te gaan waar zij haar shore base kan opzetten voor haar olie en gasindustrie. Staatsolie Hydrocarbon Institute N.V. (SHI), een dochterbedrijf van Staatsolie Maatschappij Suriname heeft per 16 november de bidronde geopend voor internationale gas en olie bedrijven ten behoeve van exploratie activiteiten in acht blokken van het ondiepe offshore-gebied, ten zuiden van de recente diepwatervondsten in Blok 58. De bidronde duurt tot 30 april 2021.

Internationale handels- en kapitaalstromen

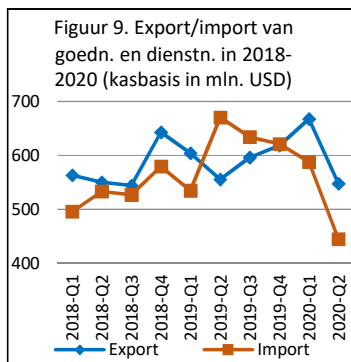
In het eerste halfjaar van 2020 is de exportwaarde van goederen en diensten 4,8 procent hoger (USD 55,4 miljoen) hoger in het eerste halfjaar van 2019. Dit komt vanwege een hogere gerealiseerde exportwaarde in het eerste kwartaal van het jaar (figuur 11). De totale export- en importwaarde van goederen en diensten in het eerste halfjaar van 2020 bedroegen respectievelijk USD 1.214,8 miljoen en USD 1.004,7 miljoen. Uit de betalingsbalans statistieken van het eerste halfjaar van 2020, is merkbaar dat stijgende exporten vooral betrekking hebben op de export van goud en rijst (figuur 7). De stijgende rijstexporten zijn een gevolg van een verhoogde export volume vanwege overlopende voorraden uit 2019.

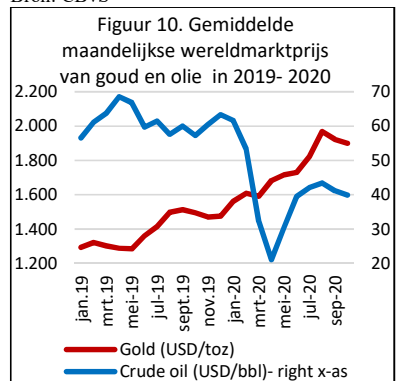
Bron: CBvS

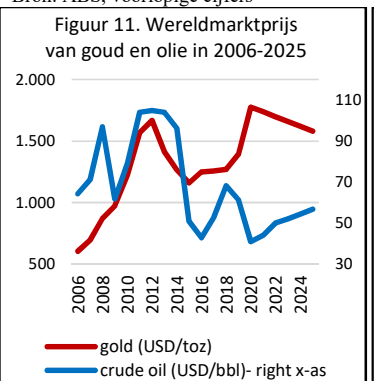
Bron: ABS, voorlopige cijfers

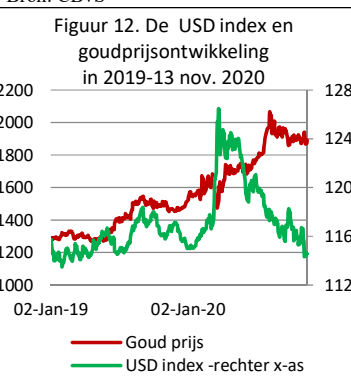
Bron: CBvS

Bron: CBvS, www.kitco.com, Wereldbank

Bron: Wereldbank

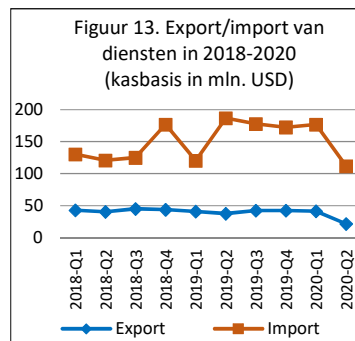
Bron: www.kitco.com,
Federal Reserve Bank of St. Louis

Over het algemeen zijn de wereldmarktprijzen van grondstoffen vanaf het tweede kwartaal langzaam aan het herstellen. In september en oktober zijn zowel de wereldmarkt olie- en de goudprijs aan het dalen (figuur 10). Volgens de Wereldbank is de marginale daling van de olieprijs in deze maanden het gevolg van de groeiende bezorgdheid van een intensivering van een tweede golf van besmettingen in vele landen, waaronder ook landen op het noordelijk halfrond (Azië, Midden Oosten, Afrika en Zuid Amerika). Volgens de Wereldbank zal de olieprijs dit jaar gemiddeld USD 44 per vat bedragen en deze zal langzaam oplopen tot USD 57 per vat in 2025 (figuur 11).

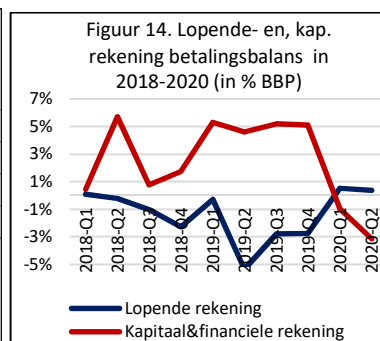
De stijgende trend van de wereldmarktprijs van goud, als belangrijke beleggingsgoed in crisisperiodes, bereikte een piek van USD 2.067 per toz. op 6 augustus van het jaar. Ook de zwakke US-dollar vanaf april van dit jaar is reden voor een sterk stijgende goudprijs. In de maanden september en oktober zijn zowel de goudprijs als de USD index wat volatiel en is de gemiddelde goudprijs marginaal (1-2 procent) aan het dalen (figuur 12). Volgens de Wereldbank zal de gemiddelde goudprijs in 2020 USD 1.775 toz bedragen, vervolgens zal deze af te nemen tot USD 1.580 toz op middellang termijn (figuur 11). Per 18 november 2020 was de gemiddelde goudprijs USD 1.876 toz.

Bij de importen van goederen en diensten is er sinds het derde kwartaal van 2019 sprake van een afnemende trend (figuur 11). In het tweede kwartaal van het jaar daalden de importen sterk met ca. 24,8 procent. De valutacrisis en covid-19 situatie die hebben gezorgd voor stijgende wisselkoersen en de inkrimping van de economie dit jaar zijn de reden van de sterk afnemende importen. In figuur 8 zien wij wel dat importen van consumptie goederen in het tweede kwartaal haast verdubbeld zijn ten opzichte van het eerste kwartaal. Dit moet gezien worden als een inhaalslag van consumptie importen in dit kwartaal, nadat deze in het eerste kwartaal vrij laag waren.

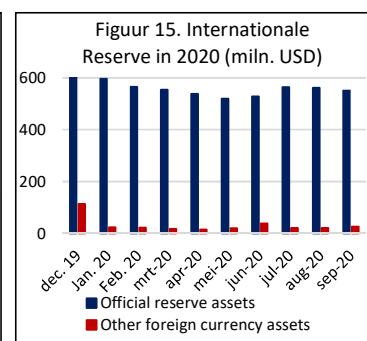
In figuur 12 wordt de dienstenbalans voor 2018-2020 gepresenteerd. In 2020 is er sprake van een neergaande trend. De trend van exporten van diensten vertoont een vrij stabiel verloop. Het gaat hierbij om diensten op het gebied van “travel” en “other business services” zoals management, consultancy en overige technische diensten. Bij de import van diensten was er in 2019 sprake van een stijgend verloop van voornamelijk “other business services” en wel specifieke technische diensten die voornamelijk betrekking hebben op de grote mijnbouwbedrijven (olie en goud).

Bron: CBvS

Bron: CBvS, bewerking VSB

Bron: CBvS

Vanwege de sterk afnemende importen is het resultaat op de lopende rekening van de betalingsbalans dit jaar aan het verbeteren en bedraagt respectievelijk ca. 0,5 procent en 0,4 procent van het BBP in het eerste en tweede kwartaal (figuur 14). De kapitaal en financiële rekening is juist negatief geworden, vanwege onder andere minimale trekkingen op buitenlandse (overheids)schulden en negatieve FDI³. In het eerste en tweede kwartaal van 2020 bedroeg het saldo van de kapitaal en financiële rekening respectievelijk ca. -1 en -3,1 procent van het BBP.

De ontwikkelingen van de betalingsbalans resulteerde in de afnemende internationale reserve ten opzicht van ultimo 2019. Eind september 2020 bedroegen deze USD 551 miljoen⁴, een afname van USD 96,5 miljoen ten opzichte van eind 2019 (figuur 15).

Monetaire ontwikkelingen en de financiële sector

Een belangrijke ontwikkeling in de afgelopen maanden is de unificatie van de wisselkoers. Het flexibel wisselkoerssysteem dat vanaf 10 mei 2016 bepaald werd door middel van vraag en aanbod, werd op 15 april 2020 verlaten en er werd een beheerst zwevende wisselkoerssysteem geadopteerd, waarbij de CBvS als monetaire autoriteit de wisselkoers aanpast aan de hand van de macro-economische

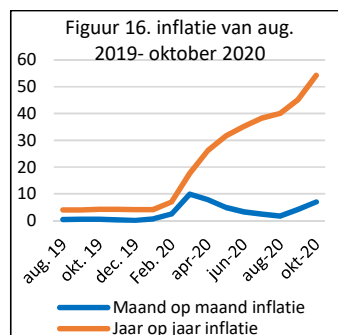
³ Negatieve FDI geeft aan vorderingen van de moedermaatschappijen op de dochterondernemingen.

⁴ De “geringfenced” kasreserve van de banken en andere vastgelegde componenten die niet beschikbaar zijn om uitgaven te doen, maken het grootste deel uit van de internationale reserve positie per ultimo september.

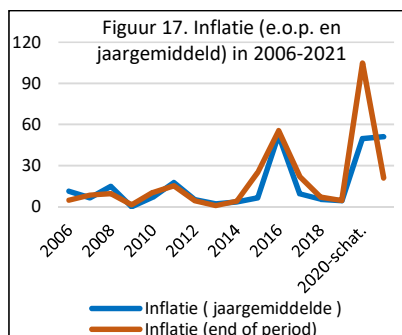
fundamenten en valutamarktontwikkeling. Op 22 september is de Bank overgegaan om de wisselkoers van de SRD t.o.v. USD aan te passen en deze te devalueren met ca. 90 procent tot SRD 14,29 voor de USD (verkoopkoers). De koersnoteringen van de andere munteenheden worden door de CBvS aan de hand van internationale koersnoteringen aangepast. De officiële CBvS verkoopkoers voor de EURO is thans SRD 16,95. Het hanteren van hogere koersen dan de CBvS koersen, zijn volgens deze monetaire autoriteit verboden. Echter is er nog steeds sprake van een schaarste aan valuta in het land, vanwege onder andere de gesloten grenzen. Dit heeft tot gevolg dat er sprake is van een actieve zwarte valutamarkt. De (zwarte)marktcoersen liggen veel hoger dan die van de Centrale Bank en cambio's en zijn thans als volgt:

- voor de verkoop van girale USD ligt de koers tussen SRD 17,75 -18,00
- voor de verkoop van cash USD ligt de koers rond SRD 19,50
- voor de verkoop van cash Euro ligt de koers tussen SRD 18,00 -18,75
- voor de verkoop van girale Euro ligt de koers tussen SRD 20,50 -21,00

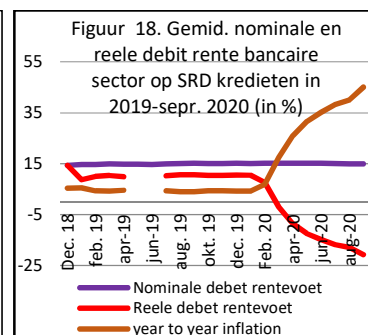
Door de aanpassing van de wisselkoers, is de SRD waarde van vreemde valuta (chartaal en giraal) geld toegenomen, waardoor de maatschappelijke geldhoeveelheid in de maand september enorm gestegen is met 43,8 procent tot SRD 32,3 miljard ten opzichte van de maand daarvoor. De liquiditeitsquote voor september wordt geschat op ca.82 procent. Inflatie van oktober 2020 ten opzichte van oktober 2019 is door het ABS vastgesteld op 54,2 procent, terwijl het IMF de jaareinde inflatieschatting naar boven heeft aangepast tot ca. 105 procent (figuur 16 en 17). Naar verwachte zal de jaareinde inflatie in 2021 teruglopen tot ca. 21 procent. De reële bancaire leenrente op SRD kredieten bedraagt in september 2020 ca. – 20,7 procent vanwege de hoge inflatie (figuur 18).

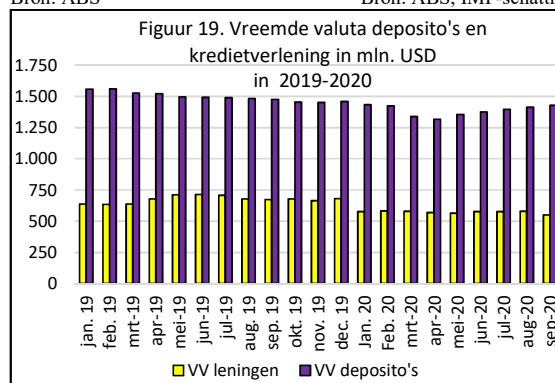
Bron: ABS

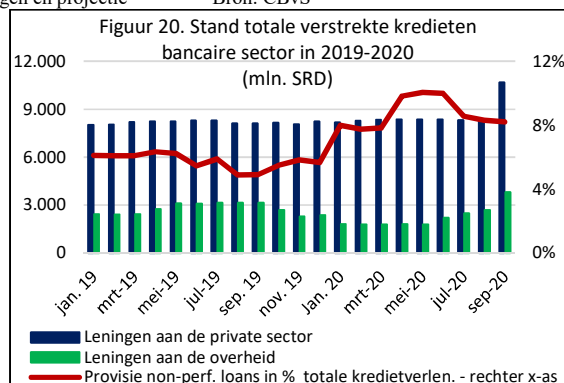
Bron: ABS, IMF-schattingen en projectie

Bron: CBvS

Bron: CBvS met bewerking VSB

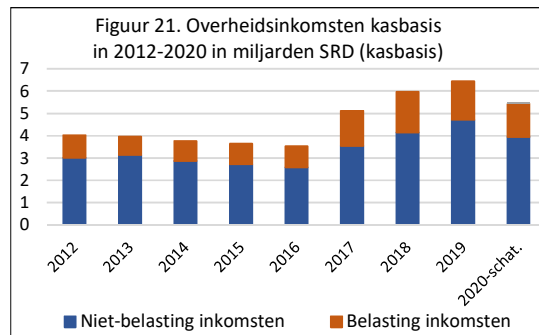
Bron: CBvS met bewerking VSB

De unificatie van de wisselkoers heeft ook de vreemde valuta deposito's en kredieten in SRD termen doen stijgen (figuur 20). Per ultimo september 2020, bedragen de vreemde valuta deposito's bij de banken ca. USD 1.430 miljoen en vertoont nog steeds een stijgende trend sinds mei (figuur 19). Vreemde valuta kredieten zijn dit jaar langzaam aan het dalen. Per ultimo september 2020 is de kredietverlening aan de overheid in reële termen toegenomen met 11,3 procent, terwijl die aan de particuliere sector met ca. 9,6 procent is afgenomen ten opzichte van eind 2019. Het particulier

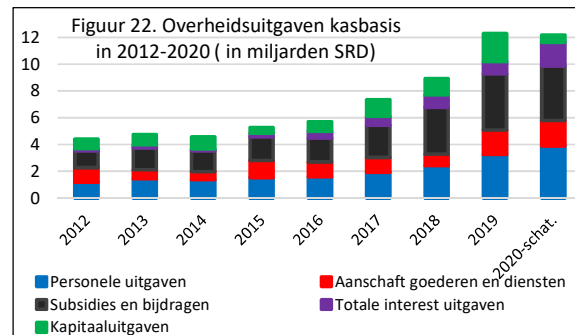
bankwezen heeft in de eerste drie kwartalen van 2020, de overheid bijgestaan met het financieren van haar tekorten. In reële termen is de totale kredietverlening in de eerste drie kwartalen van 2020 ten opzichte van eind 2019 met ca. 5,0 procent afgenomen.

Overheidsfinanciën en Staatsschuld

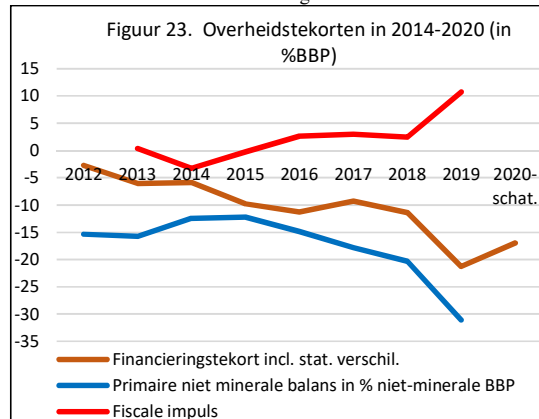
De statistieken met betrekking tot overheidsfinanciën over 2019 en de eerste zeven maanden van het huidige jaar zijn door het Ministerie van Financiën en Planning gepubliceerd. Het financieringstekort van de overheid bedroeg in het afgelopen jaar SRD 5,9 miljard, wat 21,2 procent van het BBP uitmaakte (figuur 23). Dit impliceert een enorm expansief overheidsbeleid in 2019.

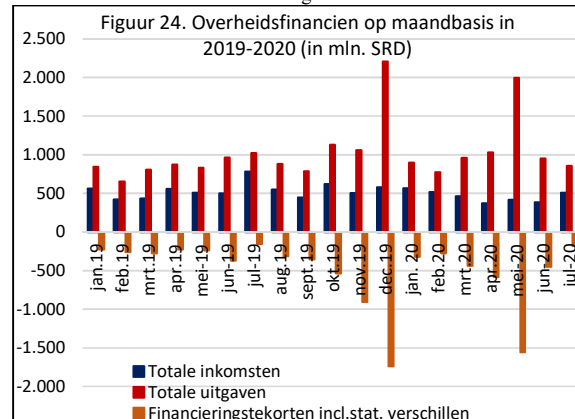
Bron: Min. van Financiën & Planning

Bron: Min. van Financiën & Planning

Bron: Min. van Financiën & Planning met bewerkingen van VSB

Bron: Min. van Financiën & Planning

In figuur 24 komt tot uiting dat vooral in het laatste kwartaal enorme uitgaven hebben plaatsgevonden. Het betroffen vooral uitgaven voor de aanschaf van goederen en diensten, subsidies en bijdragen⁵ en in mindere mate kapitaaluitgaven. Het financieringstekort in dit kwartaal bedroeg het liefst 11,5 procent van het BBP.

Overheidsinkomsten groeiden in 2019 met 7,8 procent tot SRD 6,4 miljard (figuur 21), terwijl de uitgaven met 37,7 procent groeiden tot SRD 12,3 miljard. De uitgavenpost aanschaf van goederen en diensten steeg het hardst (108,8 procent), terwijl de grote uitgavenposten subsidies & bijdragen en personele uitgaven met respectievelijk 20,5 procent en 34,6 procent toenamen (figuur 22). Overheidsinvesteringen namen met 71,4 procent toe en bedroegen SRD 2,1 miljard (ca. USD 278 mln.).

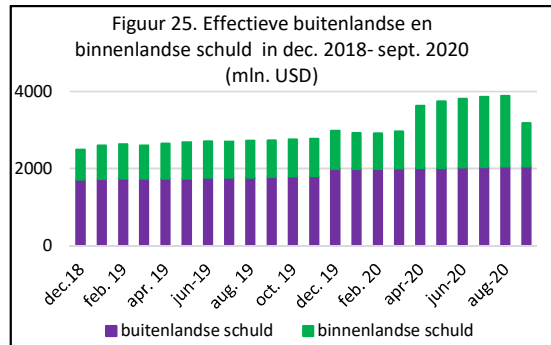
Het financieringstekort voor 2020 wordt geschat op SRD 6,7 miljard, ca. 17,2 procent van het BBP⁶. De geschatte inkomsten nemen dit jaar met ca. 14,3 procent af tot SRD 5,5 miljard, terwijl de uitgaven met 0,9 procent afnemen tot SRD 12,2 miljard. Een groot deel van de uitgaven dit jaar hebben

⁵ De sterk stijgende subsidies en bijdragen in het laatste kwartaal van 2019 hebben vooral betrekking op de betaalde achterstallige betalingen aan Alcoa voor de levering van elektriciteit van de Afobakka dam.

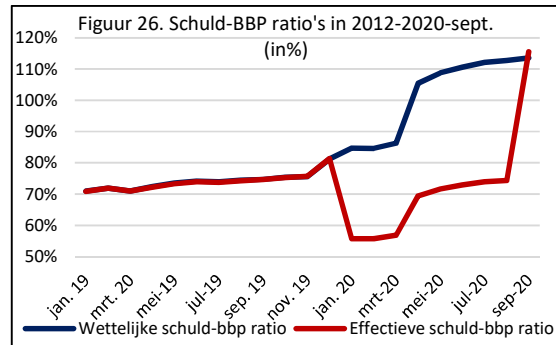
⁶ Het financieringstekort in procenten van het BBP is gebaseerd op het geschatte nominaal BBP cijfer van het IMF.

betrekking op de verkiezingen, interestbetalingen op overheidsschulden en subsidies & bijdragen in het kader van de Covid-19 pandemie.

Volgens de ontwerpbegroting van 2021 dat aan het parlement is aangeboden, bedraagt het financieringstekort in 2021 SRD 2,8 miljard. In de ontwerpbegroting nemen alle uitgavenposten met uitzondering van de interestlasten af⁷.

Bron: Bureau voor de Staatsschuld met bewerkingen van VSB

Bron: Bureau voor de Staatsschuld met bewerkingen van VSB

Vanwege de unificatie van de wisselkoers in september is de effectieve staatsschuld per ultimo september 2020 gedomineerd in USD afgenomen met 18,2 procent tot USD 3,2 miljard⁸ (figuur 25), terwijl de schuld uitgedrukt in SRD juist sterk is toegenomen met 55,4 procent tot SRD 45,5 miljard. De wettelijke schuld-BBP ratio per ultimo september 2020 bedroeg ca. 114 procent, terwijl de effectieve schuld-BBP ratio ca. 116 procent (figuur 26) bedroeg.

In de eerste drie kwartalen van 2020 is er aan de schuldenlast van de overheid USD 246,4 miljoen betaald, terwijl er voor USD 62,2 miljoen getrokken is op buitenlandse leningen. De achterstallige schuldenlastbetalingen bedroegen voor deze periode ca. USD 46 miljoen. Naast deze achterstallige betalingen, is er tevens sprake van enorme achterstanden op betalingen voor binnenlandse geleverde goederen en diensten aan de overheid.

Op 26 oktober 2020 heeft het internationaal creditratingbureau Fitch Ratings, de lange termijn vreemde valuta kredietwaardigheid van het land naar omlaag aangepast van een CC rating naar C. Deze aanpassing betreft ook de rating op de uitgegeven obligatielening van USD 550 mln. die in 2026 vervalt en op de notes van USD 125 mln. die in 2023 vervalt. De overheid heeft op die dag niet kunnen voldoen aan de rentebetaling op de obligatie van USD 550 miljoen. Als de overheid niet in staat is, binnen de 30 dagen haar betalingsverplichting te voldoen, dan zal Fitch de lange termijn vreemde valuta kredietwaardigheid verder aanpassen tot Restricted Default (RD) en de rating op het instrument tot Default (D).

De gevolgen van een verder downgraden van de rating voor onze economie zijn onder andere:

- de overheid is niet in staat om gelden aan te trekken op de (internationale) kapitaalmarkten
- verhoogde vracht verzekeringskosten op buitenlandse leverancierskredieten van de private sector met als gevolg een extra druk op consumptieprijs van goederen
- verhoogde voorzieningen die banken moeten treffen op hun debiteuren o.b.v. IFRS

De overheid zal dit jaar een default rating krijgen en is bezig om haar schuld te herstructureren. Hiervoor zijn aangetrokken de internationale “law firm” White & Case LLP en het internationaal Financieel adviesbureau Lazard Frères.

⁷ De begrote inkomsten voor 2021 bedragen SRD 9,8 miljard, terwijl de uitgaven op SRD 12,6 miljard zijn begroot. Inkomsten en uitgaven zijn exclusief de financieringsitems trekkingen op leningen en aflossingsbetalingen op schulden.

⁸ Van de effectieve schuld van USD 3,1 miljard per ultimo september 2020, is ca. 25,7 procent SRD-schulden en ca. 74,3 procent schulden in vreemde valuta.

Om de kredietwaardigheid het volgend jaar te verbeteren, zal de overheid voor het volgende moeten zorgen:

- Goede en reguliere communicatie tussen de overheid en investeerders (beleggers)
- Toegang tot tijdige en betrouwbare (macro) statistieken om de effecten van het gevoerd beleid te kunnen nagaan. Publicatie van de schuld-BBP ratio's door de overheid en hoe deze ratio tot stand is gekomen. Analytische stukken in het Engels over de ontwikkelingen m.b.t. de economie.
- Transparantie van het economisch hervormingsplan van de overheid, met de voorgenomen maatregelen op verschillende momenten en de verwachte effecten daarvan op de economie (presentatie van betrouwbare benchmarks, ratio's in de toekomst).
- Transparantie van het schuldsaneringsplan van de overheid en een influx van vreemde valuta t.b.v. de Internationale Reserve in de nabije toekomst, om schuldaflossingen mogelijk te maken.
- Goedkeuring van het hervormingsplan van de regering door het Parlement met een breed draagvlak door de diverse maatschappelijke groepen in de samenleving.

Geselecteerde macro-economische indicatoren

Jaarstatistieken 2014-2021									
Reële economie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 schat./proj.	2021 proj.	Bron
Economische groei (%)	0,3	-3,4	-5,6	1,8	2,6	0,3			ABS
BBP nominaal marktpr. (mln. SRD)*	17.294	16.357	19.489	24.082	25.918	27.575			ABS
Economische groei (%)	0,3	-3,4	-5,6	1,8	2,6	0,3	-13,1	1,5	ABS/IMF schat + proj.
BBP nominaal marktpr. (mln. SRD)*	17.294	16.357	19.489	24.082	25.918	27.575	39.336	64.353	ABS/ IMF proj.
BBP per capita in USD**	9.379,0	8.439,2	5.498,9	5.260,0	5.798,2	6.490,1	4.661,5	6.415,0	ABS/VSB proj.
Inflatie – gemiddelde (%)	3,4	6,9	55,5	22,0	6,8	4,4	49,8	51,0	ABS/IMF
Inflatie – e.o.p. (%)	3,9	25,1	52,4	9,2	5,4	4,2	104,9	20,9	ABS/IMF
Werkloosheidspercentage (%)	0,3	7,0	10,0	7,0	9,0	8,6	11,2	11,0	IMF
<u>Betalingsbalans (kasbasis)</u>									
Totale export- G+D (mln. USD)	<u>2.356,0</u>	<u>1.856,5</u>	<u>1.625,2</u>	<u>2.195,1</u>	<u>2.301,2</u>	<u>2.373,5</u>			CBvS
• Goud	1169,9	916,2	1036,7	1608,9	1631,6	1732,2			CBvS
• Aluinaarde	351,1	232,7	7,1	0,0	0,0	0,0			CBvS
• Olie	328,4	156,4	150,3	178,7	206,8	172,1			CBvS
• Rijst en bananen	87,7	69,5	61,1	51,0	52,6	45,6			CBvS
• Hout en houtproducten	29,8	32,3	40	59,9	70	71,8			CBvS
• Vis en garnalen	37,1	37,8	33,0	39,0	43,2	38,1			CBvS
• Overige goederen	141,4	207,3	110,4	97,1	124,9	150,6			CBvS
• Diensten	210,7	204,2	186,5	160,6	172,1	163,1			
Totale import- G+D (mln. USD)	<u>2.773,1</u>	<u>2.695,0</u>	<u>1.721,1</u>	<u>1.839,9</u>	<u>2.134,4</u>	<u>2.460,7</u>			CBvS
• Diensten	760,8	666,8	469,1	477,4	552,4	657,4			CBvS
Saldo Lopende rek. (mln. USD)	-416,3	-786,4	-160,5	60,9	-118,0	-410,2			CBvS
Saldo Kap. + Fin. rek. (mln. USD)***	696,4	771,0	501,9	112,6	297,8	741,3			CBvS
W.v. saldo inkomende FDI (mln.USD)	164,1	266,7	300,0	98,2	119,2	-19,5			CBvS
Saldo lopende rek. (% BBP)	-8,1	-16,7	-5,2	1,9	-3,4	-11,2			CBvS/bewer. VSB
Saldo Kap. + Fin. rek. (% BBP)***	13,5	16,3	15,5	3,5	8,7	20,3			CBvS/bewer. VSB
Saldo Statistische verschil. (% BBP)	-8,3	-5,3	-8,4	-4,8	-0,9	-7,8			CBvS/bewer. VSB
Totale goederen import - transactie basis (mln. USD)	<u>1.826,7</u>	<u>2.309,5</u>	<u>1.174,9</u>	<u>1.209,5</u>	<u>1.526,9</u>	<u>1.711,4</u>			ABS
• Investeringsgoederen	952,1	1.283,7	601,1	692,0	987,2	1.030,6			ABS
• Consumptie goederen	761,3	904,7	509,1	441,2	459,4	589,0			ABS
• Huishoudgoederen	105,5	106,2	61,0	73,3	75,9	89,6			ABS
• Overige goederen	7,9	14,9	3,7	3,0	4,4	2,2			ABS
Internationally Reserve (mln. USD)	625,1	330,2	381,4	424,4	580,7	647,5			CBvS
<u>Wereldmarktprijzen in USD</u>									
Goud USD/troz	1.266,4	1.160,1	1.250,7	1.257,5	1.268,8	1.392,6	1.775	1.740	Wereldbank proj. Okt. 20
Ruwe aardolie USD/vat	96,2	50,8	42,8	52,8	68,3	61,4	41,0	44,0	Wereldbank proj. Okt. 20
Ruwe aardolie USD/vat	96,2	50,8	42,8	52,8	68,3	61,4	41,7	46,7	IMF proj.
<u>Monetair en Financiële sector</u>									
Liquiditeitsquote (M2 in % BBP)	55,0	65,0	83,1	73,1	74,1	73,6			CBvS/bewer. VSB
Stand totale kredietverlening (mln. SRD)	6.370,7	6.884,3	9.212,4	10.355,5	10.420,0	10.588,3			CBvS/bewer. VSB
Stand kredietverlening a/d overheid (mln. SRD)	976,1	608,8	1.116,1	2.191,6	2.325,6	2.369,5			CBvS/bewer. VSB

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 schat./proj.	2021 proj.	Bron
Stand kredietverlening a/d Private sector (mln. SRD)	5.394,6	6.275,5	8.096,3	8.163,9	8.165,4	8.218,8			CBvS/bewer. VSB
Verkoopkoers SRD/USD (e.o.p.)	3,4	4,0	7,5	7,5	7,5	7,5			CBvS
Verkoopkoers SRD/USD gemiddeld	3,4	3,5	6,3	7,6	7,5	7,5			CBvS
Verkoopkoers SRD/Euro (e.o.p.)	4,1	4,4	7,8	8,9	8,6	8,4			CBvS
Verkoopkoers SRD/Euro gemiddeld	4,5	3,8	7,0	8,5	8,9	8,4			CBvS
Gemid. SRD debet (leen) rentevoet	12,5	13,4	14,1	14,3	14,4	15,2			CBvS
Interbancaire SRD rentevoet	5,8	8,1	10,9	17,4	10,1	10,6			CBvS
Gemid. USD debet (leen) rentevoet	9,5	9,8	9,5	9,1	8,3	8,6			CBvS
Gemid. Euro debet(leen) rentevoet	9,6	9,2	9,0	8,8	8,5	8,3			CBvS

Overheidsfinanciën en Staatsschuld (kasbasis)

Financieringstekort incl. statistische verschillen (% BBP)	-5,9	-9,8	-11,3	-9,3	-11,4	-21,2	-17,2		MvF/bewer. VSB
Committeringstekort incl. statistische verschillen (%BBP)	n.b.	-9,8	-10,7	-8,8	-7,8	-18,2			MvF/bewer. VSB
Primaire niet minerale balans in % niet-minerale BBP	-12,4	-12,2	-14,8	-17,8	-20,3	-31,1			MvF/bewer. VSB
Fiscal impulse (%)	-3,3	-0,2	2,6	3,0	2,5	10,7			MvF/bewer. VSB
Wettelijke staatsschuld (mln. SRD)	5.799,0	8.779,6	9.555,8	17.991,6	18.737,5	22.453,9			BSS
Wettelijke staatsschuld (mln. USD)	1.731,0	2.173,2	1.276,7	2.392,5	2.491,7	2.985,9			BSS/bewer. VSB
Binnenland schuld aan Algemene banken (mln. USD)***	280,1	145,3	121,4	286,3	348,6	388,6			BSS/bewer. VSB
Effectieve Staatsschuld (mln. USD)	<u>1.372,4</u>	<u>1.773,5</u>	<u>1.986,8</u>	<u>2.405,4</u>	<u>2.490,3</u>	<u>2.983,5</u>			BSS/bewer. VSB
Buitenlandse Schuld (mln. USD)	810,0	876,1	1.425,4	1.682,7	1.715,4	1.987,0			BSS/bewer. VSB
Binnenlandse Schuld (mln. USD)	562,4	897,4	561,4	722,7	774,9	996,5			BSS/bewer. VSB
Effect. Staatsschuld-BBP ratio (%)	26,6	43,8	76,3	75,1	72,3	81,4			BSS/bewer. VSB
Wettelijke staatsschuld-BBP ratio (%)	33,5	53,7	74,2	75,0	72,3	81,4			BSS/bewer. VSB
Trekking op buitenlandse Leningen (mln. USD)	110,9	113,8	758,8	291,8	186,5	357,9			BSS
Tot. schuldenlast betal. (mln. USD)	114,9	387,9	393,1	212,7	336,2	262,3			BSS/bewer. VSB

Kwartaalstatistieken 2018-2020

Betalingsbalans (kasbasis)	2018 Q4	2019 Q1	2019 Q2	2019 Q3	2019 Q4	2020 Q1	2020 Q2	2020 Q3	Bron
Totale export- G+D (mln. USD)	<u>643,2</u>	<u>603,8</u>	<u>555,6</u>	<u>596,0</u>	<u>618,3</u>	<u>667,4</u>	<u>547,4</u>		CBvS
• Goud	482,1	434,1	393,6	439,4	465,1	492,9	428,9		CBvS
• Olie	49,3	51,7	48,3	39,6	32,6	52,0	31,7		CBvS
• Rijst en bananen	15,8	8,2	9,5	10,9	12,9	12,3	13,6		CBvS
• Hout en houtproducten	15,3	17,1	19,6	17,3	17,8	20,2	19,0		CBvS
• Vis en garnalen	12,6	9,8	9,1	9,5	9,7	8,5	7,3		CBvS
• Overige goederen	32,1	40,9	36,4	34,8	38,5	38,6	28,9		CBvS
• Diensten	43,6	40,8	37,6	42,4	42,3	41,5	21,8		CBvS
Totale import- G+D (mln. USD)	<u>579,2</u>	<u>535</u>	<u>670,3</u>	<u>634,3</u>	<u>621,2</u>	<u>587,83</u>	<u>445,1</u>		CBvS
• Diensten	176,6	120,4	186,7	177,8	172,6	176,6	112,0		CBvS
Saldo lopende rek. (mln. USD)	-78,6	-10,7	-196,0	-102,2	-101,2	22,0	15,1		CBvS
Saldo Kap. Fin. rek. (mln. USD)****	60,1	194,9	168,6	190,7	186,9	-40,5	-131,1		CBvS
W.v. saldo inkomende FDI (mln.USD)	26,1	59,5	-23,3	13,4	-69,2	-49,0	-14,4		CBvS
Saldo lopende rek. (% BBP) **	-2,3	-0,3	-5,3	-2,8	-2,8	0,5	0,4		CBvS/bewer. VSB
Saldo Kap. + Fin. rek. (% BBP)**	1,7	5,3	4,6	5,2	5,1	-1,0	-3,1		CBvS/bewer. VSB
Saldo Statistische verschil. (% BBP) **	1,5	-5,3	2,0	-0,2	-4,3	-1,6	2,0		CBvS/bew. VSB

	2018 Q4	2019 Q1	2019 Q2	2019 Q3	2019 Q4	2020 Q1	2020 Q2	2020 Q3	Bron				
Totale goederen Import transactie basis (mln. USD)	354,0	367,8	416,3	446,8	480,8	359,9	387,1		ABS-voorlop. cijfers				
• Investeringsgoederen	217,4	229,1	250,1	258,9	291,7	246,3	187,2		ABS				
• Consumptie goederen	112,1	114,0	147,7	163,4	163,9	93,9	186,1		ABS				
• Huishoudgoederen	24,0	23,3	18,0	23,9	24,4	19,8	13,6		ABS				
• Overige goederen	0,5	0,7	0,5	0,6	0,4	0,4	0,3		ABS				
Overheidsfinanciën (kasbasis)**													
Financieringstekort inclusief statistische verschillen (% BBP)		-2,7	-3,0	-3,0	-11,5	-2,6	-6,6		MvF/bewer. VSB				
Committeringstekort inclusief statistische verschillen (%BBP)		-1,7	-2,1	-2,4	-11,2	-2,5	-6,6		MvF/bewer. VSB				
Maandstatistieken 2019 nov. – 2020 okt.													
	Nov. 2019	Dec. 2019	Jan. 2020	Febr. 2020	Mrt. 2020	Apr. 2020	Mei 2020	Juni 2020	Juli 2020	Aug. 2020	Sept. 2020	Okt. 2020	Bron
Inflatie (%)													
Inflatie – maand tov. maand daarvoor (%)	0,3	0,1	0,7	2,5	9,9	7,8	4,9	3,3	2,5	1,7	4,2	6,9	ABS
Inflatie – maand tov. maand vorige jaar (%)	4,3	4,2	4,2	7,0	17,6	26,0	31,6	35,2	38,3	40,0	45,1	54,2	ABS
Internationale Reserve Positie (mln. USD)													
Internationale Reserve	648,6	647,5	596,1	565,3	554,4	537,9	519,6	527,5	53,5	561,7	551,0		CBvS
Wereldmarktprijzen in USD													
Goud USD/troz	1.469	1.476	1.561	1.597	1.592	1.683	1.716	1.732	1.843	1.969	1.922	1.900	www.kitco.com
Ruwe aardolie USD/vat	57,3	60,4	61,6	53,4	32,2	21,0	30,4	39,5	42,1	43,4	41,1	39,9	Wereld-bank
Liquiditeitsquote (M2 in % BBP)** en de stand v/d totale kredietverlening (mln. SRD)													
Liquiditeitsquote	71,5	73,6	51,1	51,6	50,8	51,0	53,1	54,6	56,0	57,1	82,0		CBvS/bewer. VSB
Stand tot. kredietverlen.	10.308	10.588	9.966	10.045	10.126	10.159	10.136	10.542	10.760	10.994	14.457		
Stand kredietverlening a/d overheid	2.260	2.370	1.803	1.785	1.787	1.800	1.784	2.193	2.468	2.676	3.789		CBvS/bewer. VSB
Stand kredietverlening a/d private sector	8.048	8.219	8.163	8.260	8.339	8.359	8.353	8.349	8.292	8.258	10.668		CBvS/bewer. VSB
CBvS Wisselkoersen (verkoopkoersen)													
SRD/USD (e.o.p.)	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	14,3	14,3	CBvS
SRD/USD gemiddeld	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	9,8	14,3	CBvS
SRD/Euro (e.o.p.)	8,3	8,4	8,3	8,2	8,3	8,2	8,5	8,5	8,8	9,0	16,7	16,7	CBvS
SRD/Euro gemiddeld	8,3	8,4	8,4	8,2	8,3	8,3	8,2	8,5	8,6	8,9	11,4	16,8	CBvS
Gemiddelde debet (leen) rentevoeten (%)													
SRD kredieten	15,1	15,2	15,1	15,2	15,2	15,2	15,2	15,2	15,1	15,0	15,0		CBvS
Interbancaire SRD rente	13,2	11,7	11,5	11,8	13,8	14,4	14,4	15,0	12,8	12,5	12,5		CBvS
USD kredieten	8,6	8,6	8,6	8,6	8,6	8,5	8,1	8,1	8,1	8,0	7,9		CBvS
Euro kredieten	8,4	8,3	8,3	8,5	8,4	8,2	8,2	8,1	8,1	8,1	8,3		CBvS
Overheidsfinancien (mln. SRD) en Staatsschuld (mln. USD)													
Totale inkomsten	499	578	562	515	461	368	416	385	508				MvF
Totale uitgaven commiteringsbasis	1.015	2.164	877	768	947	1.032	1.994	950	855				MvF
Tot. uitgaven kasbasis	1.056	2.208	895	774	956	1.033	1.996	951	860				MvF
Wet.staatsschuld (mln SRD	20.890	22.454	21.952	21.946	22.355	27.313	28.197	28.681	29.064	29.221	29.441		BSS
Schuld a/d CBvS (mln SRD)	3.592	3.638	3.638	3.638	3.821	8.732	9.573	9.573	9.573	9.573	9.573		BSS

	Nov. 2019	Dec. 2019	Jan. 2020	Febr. 2020	Mrt. 2020	Apr. 2020	Mei 2020	Juni 2020	Juli 2020	Aug. 2020	Sept. 2020	Okt. 2020	Bron
Schuld a/d Alg. Banken (mln SRD)***	2.831	2.922	2.365	2.371	2.423	2.443	2.442	2.822	2.962	2.980	3.239		BSS
Effectieve Staatsschuld In mln. USD	<u>2.774</u>	<u>2.984</u>	<u>2.918</u>	<u>2.917</u>	<u>2.972</u>	<u>3.630</u>	<u>3.749</u>	<u>3.814</u>	<u>3.867</u>	<u>3.888</u>	<u>3.181</u>		BSS/be- wer. VSB
Buitenlandse Schuld	1.800	1.987	1.988	1.986	2.005	2.007	2.013	2.026	2.033	2.051	2.046		BSS/be- wer. VSB
Binnenlandse Schuld	974	997	926	930	931	966	1.623	1.736	1.788	1.833	1.837		BSS/be- wer. VSB
Wettelijke staats- schuld-BBP ratio (%)**	75,6	81,4	84,7	84,7	86,3	105,4	108,8	110,7	112,1	112,7	113,6		BSS/be- wer. VSB
Effectieve Staatsschuld - BBP ratio (%) **	75,6	81,4	55,8	55,8	56,8	69,4	71,7	72,9	73,9	74,3	115,6		BSS/be- wer. VSB
Trekking op buiten- landse schuld (mln.USD)	13,5	200,0	4,2	1,9	18,1	4,7	11,8	3,7	3,3	13,1	1,4		BSS
Tot. schuldenlastbetal. (mln.USD)	33,2	26,3	94,9	4,1	2,1	26,3	10,3	10,6	15,7	7,0	77,5		BSS/be- wer. VSB

e.o.p. = end of period

FDI = Foreign Direct Investment; een negatief FDI saldo geeft aan een vordering van de dochterondernemingen (multinationals) op de moederonderneming.

ABS- Algemeen Bureau voor de Statistiek, IMF- Internationale Monetaire Fonds, CBvS- Centrale Bank van Suriname, MvF-Ministerie van Financiën, BSS- Bureau voor de Staatsschuld

* De IMF BBP groei schattingen en projecties over de periode 2019-2021, hebben als uitgangspunt het BBP cijfer van 2018 dat door het ABS het vorig jaar september was uitgegeven. De nominaal BBP over 2019 is gebaseerd op het IMF cijfer uit het IMF 2019 Article 4 Mission Report voor Suriname. Aan de hand van het geprojecteerd inflatiecijfer (e.o.p) van het IMF en de reële groeiverwachting zijn de nominale BBP cijfers in SRD voor 2020 en 2021 geprojecteerd.

** Berekende BBP ratio's (indicatoren uitgedrukt in BBP) in 2019 en 2020 zijn gebaseerd op de nominale BBP schattingen van het IMF en VSB.

*** Binnenlandse schuld aan de Algemene Banken betreffen schatkistpapier en verstrekte kredieten.

**** Dit is het saldo van vermogensoverdrachten van de financiële rekening van de betalingsbalans.

Uitleg bepaalde begrippen:

1. Overheidsfinancieringstekort is het saldo van overheidsinkomsten minus uitgaven. Als het saldo een tekort is, dan zal dit tekort met het aangaan van schulden gefinancierd moeten worden en daarmee ook de staatsschuld doen stijgen.
2. Overheidscommitteringstekort is het financieringstekort minus de betaalde achterstallige betalingen van de overheid, die betrekking hebben op voorgaande begrotingsjaren.
3. Primair overheidssaldo is het financieringssaldo exclusief de interestbetalingen op overheids-schulden. Het primair saldo geeft aan in welke mate het beleid bijdraagt aan het aantrekken van nieuwe schulden, zonder rekening te houden met betalingen op oude schulden.
4. Om de fiscale impuls voor procycliciteit aan te geven, wordt er van het primair tekort de inkomsten uit de mineralen-sector afgetrokken en het geheel wordt uitgedrukt in procenten van het BBP, exclusief de mineralensector.
5. Het verschil tussen de effectieve en wettelijke staatsschuld is de wisselkoers die gebruikt wordt om vreemde valuta schulden om te zetten in SRD. Bij de compilatie van de wettelijke schuld moeten vreemde valuta schulden tegen de jaareinde wisselkoers van het laatst gepubliceerde BBP door het ABS, in SRD worden omgezet. Bij de effectieve schuld berekening, die gebaseerd is op de internationale schulddefinitie, wordt de wisselkoers gehanteerd van het moment, waarop de schuld betrekking heeft.
6. De effectieve schuld-BBP ratio is berekend o.b.v. het BBP (projectie) van het respectieve jaar, terwijl de wettelijke schuld-BBP ratio gebaseerd op de laatste BBP cijfer van het ABS.

Adres: Prins Hendrikstraat # 18
Telefoon: (597) 475286/87
Fax: (597) 472287
Email: vsbstia@sr.net
Website: www.vsbstia.org

Missie

Toegewijd werken aan een competitief ondernemerschap dat hoogwaardige goederen en diensten produceert op een maatschappelijk en milieu verantwoorde wijze.

Visie

De VSB is de toonaangevende vertegenwoordiger en belangenbehartiger van het Surinaams bedrijfsleven en streeft als werkgeversorganisatie naar een leidende rol in de regio.